

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/01-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu dňa 24. mája 2001 prerokoval podnet V. Č., bytom Č., a V. H., bytom Ž., zastúpených advokátom JUDr. N. K., Ž., vo veci porušenia ich základných práv vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 a domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam vedenom na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 10 C 700/94 a Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 6 Co 2176/98 a takto

r o z h o d o l :

Podnet V. Č. a V. H. na začatie konania **o d m i e t a** z dôvodu jeho zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 21. februára 2001 doručený podnet V. Č., bytom v Č., a V. H., bytom v Ž. (ďalej len „navrhovatelia“), označený ako „Podnet podľa článku 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky z dôvodu porušenia základného práva a slobody – práva na súdnu a inú právnu ochranu – právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom článku 48 ods. 2, článku 46 ods. 1, 2 Ústavy

SR“. Obsahom podnetu je tvrdenie navrhovateľov, že „rozsudkami Okresného súdu v Čadci č. k. 10 C 700/94 z 11. 8. 1998 a Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 2176/98 bolo porušené naše právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy a boli sme poškodení na svojich právach“.

Navrhovatelia žiadali, aby ústavný súd rozhodol, „že uvedenými rozsudkami bolo porušené naše právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

Keďže podnet neobsahoval všetky náležitosti požadované ustanoveniami § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), vyzval ústavný súd listom z 5. marca 2001 navrhovateľov na odstránenie jeho nedostatkov.

Dňa 26. marca 2001 navrhovatelia doručili ústavnému súdu plnomocenstvo pre advokáta JUDr. N. K., Ž., na ich zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorý súčasne požiadal o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov podnetu.

Dňa 17. apríla 2001 bolo ústavnému súdu doručené „Doplnenie podania“.

Podľa tvrdenia navrhovateľov porušenie „práva na súdnu a inú právnu ochranu“ spočívalo v tom, že sa „nemohli vyjadriť ku všetkým tvrdeniam a dôkazom“ vykonaným v konaní o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam. Tvrdili, že spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam nebolo v minulosti reálne rozdelené, že spoluvlastníčka, ktorá bola úspešná v spore (t. j. B. K., ďalej len „spoluvlastníčka“), nezdedila od svojich predkov podiel v jej reálne prisúdenej výmere a taktiež nenadobudla vlastnícke právo k časti nehnuteľnosti vydržaním. Ďalej tvrdili, že napadnuté súdy v konaní dostatočne nezohľadnili predchádzajúce rozhodnutia súdov (rozhodnutie Okresného súdu v Čadci sp. zn. 7 C 201/88 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 9 Co 61/90, ktorými bol

návrh spoluvlastníčky na určenie vlastníctva k jednej z nehnuteľností (parcely č. KN 4972) zamietnutý.

Ku skutočnosti, že už bolo právoplatne rozhodnuté, k zmene výmery a vytýčeniu hraníc, k hodnoteniu nadobudnutia vlastníckeho práva spoluvlastníčkou dedením, ako aj vydržaním (dobromyseľnosť) údajne neumožnili súdy navrhovateľom „produkovať relevantné dôkazy“, resp. vyjadriť sa. Uviedli, že pokiaľ tieto skutočnosti v konaní namietali, neboli podchytené v zápisnici.

Navrhovatelia žiadajú, aby ústavný súd vydal nasledovný nález:

„Práva sťažovateľov, V. H., rodné číslo, bytom Ž. a V. Č., rodné číslo, bytom Č. podľa čl. 48 ods. 2 z. č. 460/1992 – Ústavy Slovenskej republiky na vyjadrenie sa ku všetkým dôkazom a podľa čl. 46 ods. 1, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde bolo Slovenskou republikou zastúpenou Okresným súdom v Čadci v konaní 10 C 700/94 a Krajským súdom v Žiline v konaní 6 Co 2176/94 porušené.“

II.

Z písomností priložených k podnetu ústavný súd zistil, že:

1. rozsudkom Okresného súdu v Čadci (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 700/94 zo 17. októbra 1996 bolo určené, že spoluvlastníčka B. K. je výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností,

2. uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 187/97 zo 16. apríla 1997 bol hore uvedený rozsudok zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie,

3. rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 700/94-196 z 11. augusta 1998 bolo určené, že spoluvlastníčka B. K. je výlučnou vlastníčkou sporných pozemkov. Na základe vykonaného znaleckého dokazovania, oboznámenia sa so spismi okresného súdu sp. zn. 10 C 1223/79, 7 C 201/88 a 4 C 736/90, ktorými boli v minulosti riešené vlastnícke vzťahy účastníkov konania, oboznámenia sa so spisom Notárskeho úradu v Čadci sp. zn. N 384/93, Nz 327/93 a N 105/93 vec rozhodujúci okresný súd zistil, že je nepochybné, že v minulosti

pred rokom 1982 došlo k reálnej deľbe spornej parcely a že reálne rozdelené pozemky užívajú účastníci sporu, pričom spoluvlastníčka (v spore navrhovateľka) odvodzuje svoje vlastnícke právo z titulu dedenia, resp. kúpnej zmluvy – vydržaním a navrhovateľa (v majetkovom spore odporcovia) osvedčením,

4. rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 2176/98 z 19. mája 1999 krajský súd potvrdil hore uvedený rozsudok okresného súdu vo veci samej, rozhodol o trovách odvolacieho konania, výrok o trovách prvostupňového konania zrušil a v tejto časti vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval, že okresný súd „rozhodol správne“, keď určil, že navrhovateľka (v spore) je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností. Okresný súd vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktoré doplnil po zrušení rozsudku krajským súdom zo dňa 16. apríla 1997 tak, že vykonal ohliadku sporných nehnuteľností na mieste samom, oboznámil sa s obsahom spisov okresného súdu sp. zn. 7 C 201/88 a 10 C 1223/79, vypočul znalca z odboru zememeračstva, oboznámil sa s obsahom spisu Notárskeho úradu v Čadci sp. zn. N 105/93. Z vykonaného dokazovania vyplynul aj pre krajský súd záver, že navrhovateľka (v spore) je výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností. Krajský súd tak isto ako okresný súd mal vykonaným dokazovaním za jednoznačne preukázané, že spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam bolo v minulosti reálne rozdelené a že ho právni predchodcovia terajších spoluvlastníkov v dobrej viere užívali ako svoje vlastníctvo. Taktiež nadobudnutie vlastníctva k časti sporných nehnuteľností vydržaním považuje krajský súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania za nesporné. Podľa právneho názoru krajského súdu tvrdenie odporcov (v spore), že o návrhu navrhovateľky už bolo rozhodnuté v konaní okresného súdu sp. zn. 7 C 201/88 a 10 C 1233/79, a teda ide o vec už rozsúdenú, neobstojí. V hore uvedených konaniach bol návrh na rozdelenie spoluvlastníctva, resp. na určenie vlastníctva zamietnutý z dôvodu, že nebola preukázaná reálna deľba sporných nehnuteľností. Súčasné (terajšie) dokazovanie – zameranie skutočného stavu v prírode, existencia plotov, informácie zainteresovaných strán pri zameriavaní, fotografický materiál, ohliadka sporných nehnuteľností vykonaná okresným súdom na mieste samom, existencia zvyškov pôvodného oplotenia, mapové podklady, obsah spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 201/88 (a už aj hore uvedené dôkazy) - bolo podľa názoru krajského súdu dostačujúcim dokazovaním

vykonaným na zistenie skutočností potrebných na rozhodnutie súdneho sporu o určenie vlastníctva.

5. navrhovatelia podali na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky k spisovej značke VI Pz 759/00-22 dňa 21. júla 2000 „Opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline 6 Co 2176/98 zo dňa 19. 5. 1999 podľa § 243e Osp., ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu v Čadci 10 C 700/94 zo dňa 11. 8. 1998“. Navrhovatelia nesúhlasia so stanoviskom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, že „nebolo zistené porušenie zákona a nie je možné predmetné rozhodnutia na I. a II. stupni napadnúť mimoriadnym dovolaním“. Tiež nesúhlasia s tým, že ich podnet „bol odložený bez toho, aby boli prijaté čo i len čiastočné ďalšie opatrenia“.

6. navrhovatelia boli v napadnutom súdnom spore právne zastúpení advokátom.

III.

Ústavný súd môže začať konanie aj na podnet právnických alebo fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich práv (čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky – ďalej len „ústava“). Ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktoré sa týka návrhu na začatie konania, platí aj pre podanie podnetu (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde). „Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný ..., ako aj návrhy zjavne neopodstatnené ...môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania ...“ (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Inými slovami, ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, na ktorý sa navrhovatelia odvolávajú, každý má právo ...aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Navrhovatelia sa domáhali podaním podnetu na ústavný súd ochrany svojho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy). Toto ustanovenie ústavy je potrebné vykladať vo väzbe na jej článok 46 ods. 1 a 2 tak, že v každom konaní, v ktorom súd vykonal dôkazy, má účastníkovi umožniť, aby sa k nim mohol vyjadriť. Za súčasť základného práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy však nemožno považovať aj povinnosť súdu vykonať dôkazy označené účastníkmi konania (I. ÚS 75/96), teda do obsahu základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom, ktoré účastník konania pred všeobecným súdom navrhol, nepatrí povinnosť súdu vykonať všetky navrhnuté dôkazy, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi a súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú (I. ÚS 64/97). Do obsahu tohto základného práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Z obsahu podnetu a k nemu pripojených písomností je možné vyvodiť záver, že navrhovatelia nie sú spokojní s rozsahom, spôsobom a závermi dokazovania vykonaného všeobecnými súdmi pri rozhodovaní ich vlastníckeho sporu, teda namietajú nedostatočnosť zistenia skutočného stavu veci a na základe toho vyvedené právne závery. Tvrdenia o „nemožnosti vyjadriť sa ku dôkazom“ a neumožnenie „produkovať relevantné dôkazy“ neboli navrhovateľmi náležite konkretizované a vychádzajúc z obsahu k podnetu pripojených písomností je možné konštatovať rozsiahlosť dokazovania, ktoré podľa názoru

všeobecných súdov konajúcich vo veci samej bolo postačujúce na spravodlivé rozhodnutie sporu.

Navrhovatelia boli v súdnom spore právne zastúpení advokátkou a prostredníctvom nej mohli plne využiť možnosť „vyjadriť sa ku dôkazom“ a „produkovať relevantné dôkazy“.

Pokiaľ navrhovatelia namietali, že okresný súd nesprávne prijal žalobu, pretože už bolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd poznamenáva, že z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplývajú podrobné dôvody, pre ktoré to krajský súd nepovažoval za prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Okrem toho navrhovatelia mohli podľa ustanovenia § 237 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Keďže tak neurobili, nevyužili pri tejto námietke ten právny prostriedok nápravy, ktorý im priznáva uvedený procesný predpis.

Pokiaľ navrhovatelia namietali, že nimi namietané skutočnosti neboli podchytené v zápisnici o pojednávaní, ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že podľa § 40 ods. 3 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku mohli podať návrh na doplnenie zápisnice, resp. námietky proti jej zneniu a vyvolať tak príslušné rozhodnutie.

Vychádzajúc z obsahu podnetu (dôkazov produkovaných navrhovateľmi), prihliadajúc k svojej vyššie uvedenej konštantnej judikatúre, ústavný súd podnet navrhovateľov v časti namietajúcej porušenie ich základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol z dôvodu jeho zjavnej neopodstatnenosti.

Navrhovatelia namietali tiež porušenie základného práva „domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Porušenie tohto základného práva aj napriek výzve ústavného súdu bližšie nekonkretizovali, najmä neuviedli, v čom spočíva jeho porušenie, čím a akým spôsobom ho mali súdy porušiť.

Obsahom tohto základného práva je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, ak sú splnené všetky procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a k tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Už samotné konanie a rozhodovanie súdov je prejavom toho, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo rešpektované (napr. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96, I. ÚS 27/98).

K porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98).

Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného napr. vo veciach sp. zn. I. ÚS 8/96 a I. ÚS 6/97 postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, nie je možné považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Taktiež neúspech v konaní pred všeobecným súdom nemožno považovať za porušenie tohto základného práva (I. ÚS 4/94, II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, II. ÚS 3/97).

Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného napr. vo veciach sp. zn. I. ÚS 73/97 a I. ÚS 4/98 základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť.

Ak však predkladateľ podnetu (navrhovateľ) nevyužije účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu poskytované právnymi predpismi v konaní pred všeobecnými súdmi, nemôže sa domáhať nápravy (nemožno mu poskytnúť ochranu) v konaní o podnete pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 1/00).

Z obsahu podnetu a k nemu priložených písomností vyplýva, že navrhovateľom (ktorí boli právne zastúpení advokátom) nebolo odňaté a ani obmedzované právo byť účastníkom konania, mohli svoje práva (včítane námietky predpojatosti sudcu) dané im hmotnými a procesnými právnymi predpismi v konaní uplatniť a uplatňovať (osobne aj prostredníctvom svojho právneho zástupcu) a súdy vo veci riadne konali a rozhodli. Vychádzajúc z tohto konštatovania a odvolávajúc sa na svoju vyššie uvedenú judikatúru ústavný súd podnet navrhovateľov v časti namietajúcej porušenie ich práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnený.